DeNederlandscheBank
EUROSYSTEEM

Reactie DNB-directie op beleidsaanbevelingen visitatiecommissie

Het visitatierapport 'Raad met mandaat' is de eerste brede, externe evaluatie van ons economisch advieswerk. Die blik van buiten is waardevol om onze rol als beleidsadviseur goed te kunnen vervullen. De directie van De Nederlandsche Bank (DNB) is dan ook blij dat dit rapport er ligt. Wij danken de commissie voor haar grondige werk.

Binnen het bredere sociaaleconomische domein vervult DNB meerdere taken, zoals die van monetaire autoriteit, toezichthouder en economisch adviseur van regering en samenleving. De commissie is gevraagd de beleidsanalyses en -adviezen van DNB in de afgelopen vijf jaar onder de loep te nemen. Het werk van DNB als toezichthouder, monetaire autoriteit en resolutieautoriteit blijft daarmee buiten beschouwing, net zoals de inzet van DNB in internationale gremia zoals de G20, FSB en het IMF, en ook het academische onderzoekswerk. We hebben bewust de scope van de visitatie scherp afgebakend. Verschillende taken vergen namelijk een verschillende evaluatie-aanpak, waarbij bijvoorbeeld andere belanghebbenden hun geluid moeten kunnen laten horen.

Reactie op de aanbevelingen
De commissie heeft een groot aantal belanghebbenden gesproken en publicaties bestudeerd om de kwaliteit, relevantie en positionering van DNB te beoordelen. Het rapport bevestigt dat onze adviesrol onomstreden is en dat de kwaliteit en relevantie van ons werk doorgaans als goed tot zeer goed wordt beschouwd. Dat is een resultaat waar we trots op zijn.

Tegelijkertijd bevat het rapport waardevolle aanbevelingen die ons in staat stellen om onze impact als economisch beleidsadviseur verder te vergroten. Deze aanbevelingen hebben vooral betrekking op onze positionering in het beleidsdebat. De commissie ziet mogelijkheden om onze rol binnen de economische beleidsthema's scherper en strategischer te kiezen, en hierover duidelijker te communiceren. De acht aanbevelingen liggen voor een belangrijk deel in het verlengde van dit overkoepelende advies. DNB omarmt dit punt, en beschouwt de aanbevelingen als waardevolle bouwstenen om hierin een volgende stap te zetten en haar impact verder te vergroten. Hieronder een verdere toelichting per aanbeveling.

Aanbeveling 1: Hanteer een afwegingskader bij de keuze van thema's
We herkennen de bevinding van de commissie dat elke afbakening van onze beleidsagenda vatbaar blijft voor discussie. Of een thema bijvoorbeeld raakt aan financiële stabiliteit of evenwichtige macro-economische ontwikkelingen is immers veranderlijk in de tijd en afhankelijk van omstandigheden. De commissie adviseert om een duidelijk kader te hanteren om te bepalen welke onderzoeken we wel en niet doen, en welke rol we innemen binnen het betreffende thema. Op dit moment stellen we twee keer per jaar onze beleidsagenda vast op basis van de criteria relevantie en toegevoegde waarde voor DNB. De voorbeeldcriteria die de commissie noemt, bieden goede inspiratie om een afwegingskader te expliciteren en verrijken. We zullen deze aanbeveling daarom opvolgen en het afwegingkader ook in de buitenwereld bekendmaken. Zo weten onze stakeholders beter wat ze wel en niet van ons kunnen verwachten en wat daarbij onze afwegingen zijn.

Aanbeveling 2: Kies bewust tussen analyseren, agenderen, en adviseren
DNB vervult verschillende rollen in het beleidsdebat. Soms vervullen we een meer agenderende rol door enkel onderbelichte feiten of analyses in het debat te brengen. Op andere momenten geven we op basis van die feiten en analyses ook concrete beleidsadviezen. De commissie wijst erop dat soms onduidelijk is welke rol wij in het beleidsdebat (willen) vervullen en dat de meningen onder belanghebbenden verdeeld zijn over welke rol het meest effectief is. Wij herkennen dit punt. Daarom gaan we het afwegingskader ook gebruiken om scherper onze rol te bepalen. Ook gaan we transparanter en explicieter communiceren over de rol die we willen innemen in een beleidsdebat, onder andere door dit te expliciteren in onze publicaties.

Aanbeveling 3: Kies tussen de rol van expert of generalist
We herkennen de aanbeveling dat we op thema's die verder van ons kernmandaat afstaan een meer generalistischere rol kunnen vervullen en de samenwerking met andere gezaghebbende

instituten op kunnen zoeken. Op deze thema's zit onze meerwaarde bijvoorbeeld in dat we toegang hebben tot unieke data, modellen of kennis, of dat we het verband kunnen leggen met de bredere economie of financiële stabiliteit. Wij werken op dit moment voor meerdere thema's regelmatig samen met andere partijen, zoals universiteiten of planbureaus, en zien deze aanbeveling als aanmoediging dit vaker te doen. Ook zien we deze aanbeveling, in het verlengde van aanbeveling 2, als welkome aanmoediging om expliciet en transparant te maken welke rol we vervullen in het beleidsdebat.

DNB wil bij de uitvoering van deze aanbeveling wel de balans bewaken tussen haar wendbaarheid enerzijds, en de diepgang waarmee ze expertise opbouwt anderzijds. Wendbaarheid vereist dat een verandering in omstandigheden tot andere keuzes in expertisegebieden kan leiden. Echter, door te vaak van aandachtsgebied te wisselen, wordt de opbouw van expertise beknot. Om deze balans te bewaken, evalueren we tenminste halfjaarlijks onze beleidsagenda, en tenminste tweejaarlijks onze academische onderzoeksagenda. Mocht de actualiteit daarom vragen, sturen we bij. Dit hebben we bijvoorbeeld ook onlangs gedaan met de opzet van een DNB-breed geopolitiek strategieprogramma, wat leunt op bestaande capaciteit van onder andere onze beleidsafdelingen.

Aanbeveling 4: Kijk breder naar buffers en risico's en kijk verder vooruit
De commissie adviseert dat we explicieter stil kunnen staan bij de interactie tussen verschillende adviezen, zoals die over buffers in de overheidsfinanciën en banken, en de macro-economische doorwerking hiervan. We zien hier een relatie met aanbeveling 6 over de verschillende rollen die DNB in het maatschappelijke debat vervult. Soms ligt de focus van een publicatie vanuit onze rol als toezichthouder of hoeder van de financiële stabiliteit meer op risico's. Zo is het doel van het Overzicht Financiële Stabiliteit om de belangrijkste risico's voor de Nederlandse financiële stabiliteit te signaleren, en waar nodig passende maatregelen aan te kondigen en ons hierover naar de buitenwereld te verantwoorden. Tegelijkertijd nemen we de aanbeveling van de Commissie ter harte dat we - ook in deze rollen - voldoende oog moeten hebben voor kansen. We zien deze aanbeveling dan ook als aanmoediging om te onderzoeken hoe onze verschillende rollen elkaar kunnen versterken, en hoe we hierover helder kunnen communiceren.

De commissie en belanghebbenden vinden dat DNB goed gepositioneerd is om lange termijn ontwikkelingen te agenderen en die in bredere samenhang te plaatsen. Het is nuttig te horen dat belanghebbenden dit beeld van DNB hebben. Met onze ramingen kijken we twee jaar vooruit en in het Overzicht Financiële Stabiliteit richten we ons op de belangrijkste risico's voor de financiële stabiliteit. Deze aanbeveling van de commissie nodigt uit om in aanvulling hierop te verkennen hoe we in grotere mate aan de behoefte aan lange termijninzichten kunnen voldoen. Dit vereist zowel een reflectie op de thema's waarop DNB van toegevoegde waarde kan zijn als op de manieren en momenten waarop DNB deze thema's duidt en onder de aandacht brengt. DNB gaat zich hierover buigen.

Aanbeveling 5: Creëer aparte momenten voor overkoepelend advies
De commissie roept DNB op om op gezette momenten 'overkoepelend advies' te geven. Dat is eigenlijk zoals ook wij naar onze relatief grote publicitaire momenten kijken. Dat neemt niet weg dat in de publiciteit soms de actualiteit de overhand krijgt en het overkoepelende advies kan verdringen. In de voorbereiding op deze momenten zullen we proberen nog meer te focussen op enkele kernboodschappen. Ook zullen we stilstaan bij de verbanden tussen de adviezen en zoeken naar geschikte momenten waarop DNB verder vooruitkijkt (zie vorige aanbeveling).

Aanbeveling 6: Wees duidelijk bij 'twee of drie dubbele petten'
Het klopt dat in de beeldvorming onze rol van beleidsadviseur nogal eens vermengd wordt met die van toezichthouder, of die van hoeder van de financiële stabiliteit. We sluiten ons aan bij de aanbeveling om op die terreinen adviezen te blijven geven en ook zichtbaar te blijven. We zijn blij met de constatering dat zonder onze adviezen een wezenlijk geluid in het debat zou missen. Het klopt dat het daarbij van belang is om zo transparant mogelijk te communiceren over de rol waaruit DNB spreekt. We zullen daarom ook ten volle uitvoering geven aan deze aanbeveling.

Aanbeveling 7: Verduidelijk het doel van publicaties en versterk visuele content
We nemen de aanbeveling om het doel van de publicatie te verduidelijken graag ter harte en passen dit toe op een manier die aansluit bij het type uiting. Dit kan bijvoorbeeld door artikelen met een scherpere journalistieke opbouw hierop in te steken ('wie-wat-waar-wanneer-waarom-hoe'), waardoor de lezer direct begrijpt waarom DNB dit schrijft. Of met een speciaal kadertekstje zoals bij sommige uitlegpagina's op onze website nu ook al gebeurt. We gaan onderzoeken welke aanpak het best past. Ook de aanbeveling om de visuele content te versterken nemen wij graag ter harte. De afgelopen jaren zijn we al aan de slag gegaan om onze content te verrijken met video, infographics en ander beeldmateriaal. Een begrijpelijke en aantrekkelijk vormgegeven boodschap is een belangrijke voorwaarde om een breder publiek te kunnen bereiken. We zien ons door de commissie gesteund om hier meer capaciteit op in te zetten.

Aanbeveling 8: Volg informeel consultatieproces en publiceer de werkagenda
We volgen op dit moment een informeel consultatieproces voor ons beleids- en onderzoekswerk, maar dit gebeurt nog niet overal op dezelfde wijze. We gaan dit proces intern verder vastleggen en harmoniseren over de verschillende betrokken afdelingen. Daarnaast zullen we in het jaarverslag per adviesthema kort aangeven wat de voorziene focus wordt voor het jaar daarop. Uiteraard geldt ook hiervoor dat prioriteiten kunnen veranderen als de actualiteit daarom vraagt.

Tot slot
We danken de commissieleden – Aart-Jan de Geus (voorzitter), Ed Groot (rapporteur), Marieke Blom, Hans Borstlap, Mark Harbers, Irene Jansen en Wouter Koolmees. De uitkomsten van dit rapport vormen voor ons een nuttige bouwsteen om ons werk op dit gebied verder te versterken en nog beter aan te sluiten bij de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden